

- Tego wydarzenia nie można przegapić: Konferencja CCBE – Sztuczna inteligencja, ludzka sprawiedliwość
- Stały Komitet CCBE
- E-materiał dowodowy: stanowisko CCBE nt. wniosku Komisji w sprawie elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych
- Publikacja sprawozdania CEPEJ z oceny europejskich systemów sądowych
- Modernizacja i cyfryzacja w służbie współpracy sądów cywilnych UE
- Zbiorowe interesy konsumentów: stanowisko CCBE
- Europejski Dzień Prawnika 2018 – Dlaczego adwokaci i radcowie prawni są ważni: Obrona obrońców praworządności.
- Gwarancja pomocy prawnej dla każdej osoby występującej o ochronę międzynarodową
- Jesienne spotkanie członków CCBE: „Rola UE w zapewnieniu praworządności”
- TRADATA (Szkolenie dla prawników na temat reformy dot. ochrony danych w UE)

TEGO WYDARZENIA NIE MOŻNA PRZEGAPIĆ: KONFERENCJA CCBE – SZTUCZNA INTELIGENCJA, LUDZKA SPRAWIEDLIWOŚĆ

Zawody prawnicze oraz wymiar sprawiedliwości w coraz to większym stopniu korzystają ze sztucznej inteligencji. Fakt ten ma bezpośrednie przełożenie na świadczenie usług prawnych. Korzystanie z opartych na sztucznej inteligencji „zautomatyzowanych aplikacji decyzyjnych” oraz stosowanie sztucznej inteligencji przez system sprawiedliwości skutkuje licznymi kwestiami prawnymi i obawami etycznymi z zakresu gromadzenia danych, stosowania algorytmów, technologii blockchain i inteligentnych umów (umów „smart”) czy świadczenia cyfrowych usług prawnych, dostępu do sprawiedliwości i prawa do rzetelnego procesu sądowego.

Powyższe kwestie zostaną poruszone podczas konferencji CCBE „Sztuczna inteligencja, ludzka sprawiedliwość”, która odbędzie się 30 listopada na Katolickim Uniwersytecie w Lille, we Francji. Eksperti z firm IT, członkowie Komisji Europejskiej, agend europejskich i Rady Europy przedstawią tematy i zagadnienia budzące obawy w tym obszarze. Następnie podczas warsztatów omówione zostaną praktyczne konsekwencje tej sytuacji dla adwokatów i radców prawnych.

Po lunchu, trzech kluczowych mówców przedstawi podejście naukowe, regulacyjne i branżowe do kwestii etyki związanych z wykorzystywaniem sztucznej inteligencji przez wymiar sprawiedliwości. Będą to: Mathieu Coulaud, Dyrektor Departamentu Prawnego w Microsoft Francja; Gregory Lewkowicz, profesor Université Libre de Bruxelles i dyrektor globalnego programu prawa w Perelman Centre; oraz Paul Nemitz, główny doradca Komisji Europejskiej z zakresu strategii przekrojowych polityk sprawiedliwości i działań prawnych.

Komisarz do spraw sprawiedliwości, konsumentów i równouprawnienia pti Věra Jourová także odniesie się do tych ważnych kwestii w filmie nakręconym dla adwokatów i radców prawnych oraz przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości. Na koniec, Thierry Wickers, Dyrektor Przedstawicielstwa fancuskiego w CCBE, i Christian Lemke, Wiceprzewodniczący CCBE Future of Legal Profession Committee zamkną obrady przedstawiając ustalenia poczynione podczas warsztatów.

Weź udział w naszej dyskusji nt. stosowania sztucznej inteligencji przez wymiar sprawiedliwości! Czekamy na Ciebie 30 listopada w Lille. Rejestracja jest dostępna do 21 listopada poprzez stronę CCBE poświęconą konferencji <http://ccbeconference.eu/en/>.

STAŁY KOMITET CCBE WITA PRELEGENTÓW KEESA STERK, PREZYDENTA ENCJ ORAZ GÁBORA MAGYAR, SPECJALISTĘ DS. POLITYKI W DZIEDZINIE WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI I PRAWORZĄDNOŚCI KOMISJI EUROPEJSKIEJ

CCBE serdecznie powitało dwóch gości specjalnych, którzy wzięli udział w obradach Stałego Komitetu 19 października w Brukseli: pana Magyar, Specjalistę ds. polityki w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i praworządności Komisji Europejskiej oraz pana Sterk – Prezydenta Europejskiej Sieci Rad Sądownictwa (ENCJ).

Specjalista ds. polityki pan Magyar przedstawił członkom Komitetu unijne narzędzie EU Justice Scoreboard 2018 i wyjaśnił szczegółowo jego działanie. Prezydent ENCJ Kees Sterk wygłosił aktualne w treści przemówienie nt. sytuacji sędziów oraz adwokatów i radców prawnych w UE w kontekście praworządności.

Członkowie z dużym zainteresowaniem wysłuchali pana Magyar i pana Sterk oraz odbyli owocne rozmowy z obydwojema prelegentami. CCBE bardzo liczy na dalszą współpracę z Komisją Europejską i Europejską Siecią Rad Sądownictwa.

Następnie Prezydent CCBE Antonín Mokry poprowadził dyskusję na temat takich kwestii jak praworządność na Węgrzech i w Rumunii. Dodatkowo, przyjęto następujące dokumenty:

- [Wytyczne CCBE – wybrane aspekty dyrektywy o pośrednikach finansowych](#)
- [Stanowisko CCBE nt. wniosków sprawie zmiany regulacji dot. obsługi dokumentów i gromadzenia dowodów w sprawach cywilnych i handlowych](#)
- [Stanowisko CCBE nt. potrzeby zagwarantowania pomocy prawnej dla każdej osoby występującej o ochronę międzynarodową](#)
- [Stanowisko CCBE nt. wniosku Komisji w sprawie Rozporządzenia w sprawie europejskiego nakazu wydania dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych i europejskiego nakazu zabezpieczenia dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych](#)
- [Uwagi CCBE w ramach konsultacji Komisji w sprawie „Oceny programu lepszego stanowienia prawa”](#)

Członkowie CCBE podczas obrad the Stałego Komitetu

Podczas Stałego komitetu omówione zostały także najbliższe wydarzenia organizowane przez CCBE. W szczególności omówiono obchodzony 25 października Europejski Dzień Prawnika oraz [Konferencję pt. Sztuczna inteligencja, ludzka sprawiedliwość](#), która odbędzie się 30 listopada w Lille, we Francji.

CCBE zachęca wszystkich czytelników do rejestrowania swojego udziału w konferencji w Lille poświęconej wpływowi sztucznej inteligencji na wymiar sprawiedliwości oraz na adwokatów i radców prawnych.

E-MATERIAŁ DOWODOWY: STANOWISKO CCBE NT. WNIOSKU KOMISJI W SPRAWIE ELEKTRONICZNEGO MATERIAŁU DOWODOWEGO W SPRAWACH KARNYCH

19 października CCBE przyjęła [stanowisko nt. wniosku Komisji](#) w zakresie Rozporządzenia w sprawie europejskiego nakazu wydania dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych i europejskiego nakazu zabezpieczenia dowodów dotyczącego elektronicznego materiału dowodowego w sprawach karnych. Ten ważny wniosek ma celu uproszczenie i przyspieszenie procesu pozyskiwania elektronicznego materiału dowodowego (np. wiadomości elektronicznych lub dokumentów przechowywanych w chmurze) przez organy policji i organy wymiaru sprawiedliwości od usługodawcy w innym państwie członkowskim w celu prowadzenia postępowania przeciw przestępcom i terrorystom, a także ich ścigania i skazywania.

CCBE jest zdania, że w oparciu o wskazane podstawy prawne, nie ma możliwości przyjęcia przez instytucje unijne instrumentu prawnego, który umożliwiłby organom krajowym w jednym państwie członkowskim zażądanie wydania elektronicznego materiału dowodowego podmiotom prywatnym w innej jurysdykcji. Uważa także, że wybór rozporządzenia zamiast dyrektywy jako instrumentu prawnego

może skutkować przesunięciem paradygmatu w obszarze prawa karnego, co może skutkować dużym ryzykiem obniżenia wyższych standardów krajowych poprzez zastosowanie przepisów unijnych.

CCBE jest zdania, że wniosek zasadniczo wprowadza mechanizm, za pomocą którego ominięte zostają ustanowione systemy pomocy sądowej a ochrona praw podstawowych zostaje delegowana częściowo lub w całości na podmioty prywatne. CCBE zdecydowanie nie zgadza się z takim podejściem, ponieważ podważa ono podstawowy obowiązek krajowych organów wymiaru sprawiedliwości, którym jest zapewnienie, że prawa obywateli nie są zagrożone ani że nie są one podważane. Prawa te podlegają podważeniu ze względu na fakt, że krajowe organy wymiaru sprawiedliwości nie będą już dłużej miały możliwości sprawdzenia zgodności z prawem wniosków o współpracę sądową kierowanych przez organ innego państwa członkowskiego. Stąd CCBE jest zdania, że zamiast ograniczania roli i odpowiedzialności krajowych organów wymiaru sprawiedliwości, lepszą drogą byłoby przyspieszenie procedur stosowania wzajemnej pomocy prawnej i europejskiego nakazu dochodzeniowego dzięki cyfryzacji oraz poprzez zapewnienie krajowym organom instrumentów umożliwiających szybsze reagowanie na wnioski transgraniczne.

Stosownie CCBE zwraca uwagę, że zakres wniosku powinien zostać ograniczony do europejskich nakazów zabezpieczenia dowodów oraz że możliwe jest równorzędne osiągnięcie celów Komisji przy zastosowaniu procedur przewidzianych w ramach istniejącego europejskiego nakazu dochodzeniowego czy umów o wzajemnej pomocy prawnej.

Na koniec, w swoim stanowisku CCBE wskazuje kilka kwestii i problemów, których uwzględnienia CCBE oczekuje w toku procesu ustawodawczego, zwłaszcza gdy chodzi o zachowanie poufności korespondencji adwokata/ radcy prawnego i klienta, walidacji sądowej, powodów odmowy wykonania nakazu, potrzeby istnienia wystarczających podejrzeń, znaczenia poinformowania osób, których dane dotyczą oraz prawa do obrony.

PUBLIKACJA SPRAWOZDANIA CEPEJ Z OCENY EUROPEJSKICH SYSTEMÓW SĄDOWYCH

4 października 2018 r. Komisja ds. Oceny Wydajności Wymiaru Sprawiedliwości (CEPEJ) Rady Europy opublikowała w formie [sprawozdania](#) i przy wykorzystaniu interaktywnej bazy danych [CEPEJ-STAT](#) swoje ustalenia nt. głównych trendów obserwowanych w funkcjonowaniu wymiaru sprawiedliwości w 45 państwach europejskich.

W sprawozdaniu opisano szczegółowo sposób funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości, budżet, sytuację sędziów, prokuratorów i radców prawnych/adwokatów oraz organizację pracy sądów w 45 państwach członkowskich i w jednym państwie obserwatorze CEPEJ (Izrael). Sprawozdanie i baza danych stanowią punkt odniesienia dla wszystkich decydentów i przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości do stosowania w procesie opracowywania polityk państwa dot. organizacji wymiaru sprawiedliwości.

W ramach tej analizy CEPEJ przeprowadza także ocenę pojawiających się polityk i technologii sądowych (otwarte dane, sztuczna inteligencja, technologia blockchain, zob. str. 217).

Punkt 5 rozdziału III (str. 171) sprawozdania dotyczy adwokatów i radców prawnych.

O sprawozdaniu:

- [Wydane w 2018 r. Sprawozdanie CEPEJ „Europejskie systemy sądowe – efektywność i jakość działania wymiaru sprawiedliwości”](#)
- [Treść sprawozdania](#)
- [Komunikat nt. sprawozdania \(główne trendy i wnioski\)](#)
- [Prezentacja w aplikacji Powerpoint](#)
- [Informacja prasowa](#)

MODERNIZACJA I CYFRYZACJA W SŁUŻBIE WSPÓŁPRACY SĄDÓW CYWILNYCH UE

19 października CCBE opublikowała [stanowisko](#) nt. wniosków Komisji sprawie zmiany regulacji dot. [obsługi dokumentów](#) i [gromadzenia dowodów](#) w sprawach cywilnych i handlowych. Wniosek Komisji ma na celu obniżenie kosztów dostępu do sądów cywilnych oraz ułatwienie i usprawnienie tego dostępu dla obywateli i przedsiębiorstw poprzez nałożenie na sądy obowiązku elektronicznej wymiany dokumentów i promowanie korzystania z narzędzi wideokonferencji do celów przeprowadzania przesłuchań świadków z innego kraju.

Opowiadając się za sytuacją, w której stosowanie środków komunikacji elektronicznej stanie się standardem w procesie komunikacji pomiędzy właściwymi organami zaangażowanymi we współpracę transgraniczną w sprawach cywilnych i handlowych, CCBE zwraca uwagę, że takiemu działaniu muszą towarzyszyć środki ochrony i odpowiednie procedury operacyjne, w tym z zakresu ochrony tajemnicy zawodowej i tajemnicy adwokackiej/radcowskiej. W swoim dokumencie CCBE proponuje kilka zmian do wniosku, których celem jest zapewnienie takiego stanu rzeczy.

ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW: STANOWISKO CCBE

24 września CCBE opublikowała [stanowisko](#) nt. [wniosku](#) dyrektywa w sprawie powództw przedstawicielskich w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów i uchylająca dyrektywę 2009/22/WE.

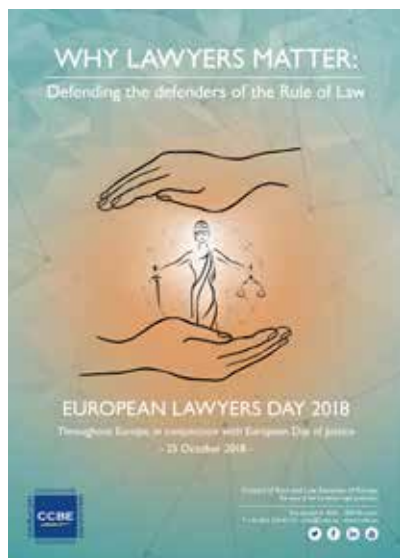
Podstawową kwestią, na którą w swoim stanowisku wskazała CCBE, było zawarcie we wniosku zastrzeżenia, że tylko uprawnione organy będą mogły wszczynać powództwa przedstawicielskie w celu ochrony zbiorowych interesów konsumentów, co ma służyć unikaniu nadużywania drogi sądowej. CCBE jest zdania, że istnieją inne, mniej restrykcyjne, mechanizmy, które mogą służyć przeciwdziałaniu wszczęciu nieuzasadnionych, sztucznych i dokuczliwych postępowań. Są to np.: wprowadzenie zasady pokrywania kosztów sądowych przez stronę przegrywającą lub uniemożliwienie egzekwowania przez podmioty reprezentujące lub adwokatów i radców prawnych ich prawa do części zasądzonych kwot. Postępowania będą prowadzone z większą starannością i bardziej wydajnie, gdy podmiotami korzystającymi z mechanizmu zbiorowego dochodzenia roszczeń będą uprawnieni adwokaci i radcowie prawni. Ponadto, zapewniona we wniosku uprawnionym organom pozycja monopolisty rodzi szereg problemów, np. w sytuacji braku uprawnionych organów czy bierności z ich strony, w sytuacji wystąpienia konfliktu interesów lub też odmowy czy przeszkód ze strony tych organów.

CCBE ma poważne obawy co do pomocy jaką uprawnione organy mogą otrzymać od państw członkowskich. Może to skutkować nierównością stron w postępowaniu i działaniami umotywowanymi politycznie lub podejmowanymi z niejasnych powodów na rzecz podmiotów w określonych państwach członkowskich.

CCBE nie zgadza się także z decyzją Komisji o ustanowieniu procedury rezygnacji (EN: „opt-out”) zamiast procedury przystąpienia (EN: „opt-in”). Jako że procedura zbiorowego dochodzenia roszczeń jest oparta na pojedynczych roszczeniach, zasada przystąpienia, na mocy której osoby fizyczne i prawne przystępujące do pozwu powinny uczynić to wyłącznie w trybie wyraźnej zgody, stanowi jedyną drogę do zapewnienia odpowiedniego poszanowania i zagwarantowania wolności każdego pojedynczego konsumenta do podjęcia w sposób w pełni świadomy indywidualnej decyzji o wystąpieniu/niewystąpieniu do roszczeniemi. Od konsumentów powinno wymagać się powiedzenia „tak” w celu przystąpienia do postępowania zbiorowego dochodzenia roszczeń i nie powinno się ich zmuszać do podejmowania działań w celu rezygnacji z mechanizmu zbiorowego dochodzenia roszczeń, na który nie wyrażają zgody.

EUROPEJSKI DZIEŃ PRAWNIKA 2018 – DLACZEGO ADWOKACI I RADCOWIE PRAWNI SĄ WAŻNI: OBRONA OBROŃCÓW PRAWORZĄDNOŚCI

25 października CCBE zorganizowała 4. edycję Europejskiego Dnia Prawnika.

Na ten rok CCBE zaproponowała temat przewodni: „Dlaczego adwokaci i radcowie prawni są ważni: Obrona obrońców praworządności.”

Obroncy praw człowieka i praworządność to zagadnienia, którym CCBE poświęca sporo uwagi każdego dnia.

Wiele krajów, np.: Belgia, Chorwacja, Czechy, Francja, Irlandia, Luksemburg, Polska, Hiszpania i Wielka Brytania, zorganizowało konferencje, panele i inne wydarzenia, aby uczcić Europejski Dzień Prawnika.

Więcej informacji oraz zdjęcia z uroczystości zostaną wkrótce udostępnione na [stronie internetowej CCBE poświęconej świętowaniu Europejskiego Dnia Prawnika](#).

GWARANCJA POMOCY PRAWNEJ DLA KAŻDEJ OSOBY WYSTĘPUJĄCEJ O OCHRONĘ MIĘDZYNARODOWĄ

19 października CCBE opublikowała [oświadczenie](#), w którym wyraziła swoje obawy nt. potencjalnego utworzenia kontrolowanych centrów i tzw. „miejsc wyokrętowania” migrantów.

Koncepcja analizowana obecnie przez UE ma na celu utworzenie kontrolowanych centrów w Unii Europejskiej oraz regionalnych „miejsc wyokrętowania” w krajach trzecich, przede wszystkim w Afryce Północnej.

W tym względzie, CCBE przypomina, że nadaniu statusu uchodźcy muszą towarzyszyć określone środki ochrony takie jak pomoc prawna dla osób ubiegających się o azyl, zgodnie z postanowieniami europejskich dyrektyw dot. kwestii azylu. Obecnie środki te nie są nawet zapewniane przez istniejące już hotspoty, w szczególności na greckiej wyspie Lesbos, gdzie migranci otrzymują pomoc

prawną w ramach inicjatyw wolontariackich np. Prawnicy europejscy na Lesbos (ELIL)(<https://www.europeanlawyersinlesvos.eu/>) – inicjatywa podjęta przez CCBE i niemieckie stowarzyszenie prawników (DAV) w 2016 r.

Stąd CCBE wnioskuje, że w sytuacji utworzenia nowych struktur powinny one zapewniać zasoby osobowe i finansowe wymagane w celu zagwarantowania, że osoby wnioskujące o azyl będą otrzymywały pomoc prawną od wykwalifikowanych adwokatów i radców prawnych.

JESIENNE SPOTKANIE CZŁONKÓW CCBE: „ROLA UE W ZAPEWNIENIU PRAWORZĄDNOŚCI”

18 października CCBE zorganizowała jesienne spotkanie członków poświęcone roli UE w zapewnieniu praworządności. Podczas spotkania wybitni goście i członkowie CCBE omówili to zagadnienie oraz działania jakie adwokaci i radcowie prawni mogą podejmować w celu dalszego promowania praworządności w Europie.

Punktem kulminacyjnym spotkania były wystąpienia Prezydenta CCBE Antonína Mokré i pani Niovi Ringou, Kierownika Działu ds. polityki w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i praworządności Komisji Europejskiej, którzy omówili działania Komisji Europejskiej z zakresu praworządności.

CCBE pragnie podziękować pani Ringou za udział w spotkaniu oraz wszystkim gościom za przybycie, dzięki czemu spotkanie okazało się bardzo interesujące.

Członkowie CCBE podczas spotkania

TRADATA (SZKOLENIE DLA PRAWNIKÓW NA TEMAT REFORMY DOT. OCHRONY DANYCH W UE)

W ramach struktur projektu TRADATA, Europejska Fundacja Prawników wraz z samorządami i stowarzyszeniami prawniczymi oraz centrami szkoleniowymi z 7 różnych państw członkowskich (Niemcy, Francja, Hiszpania, Włochy, Wielka Brytania, Belgia i Irlandia) podjęła wysiłek zorganizowania dla adwokatów i radców prawnych w różnych miastach we wszystkich państwach partnerskich 21 seminariów szkoleniowych nt. reformy dot. ochrony danych w UE. Na półmetku prac projektowych trzeba stwierdzić, że konsorcjum zorganizowało do tej pory 10 cieszących się dużym zainteresowaniem seminariów w 9 różnych miastach w 6 różnych krajach, podczas których przeszkolono w sumie 430 adwokatów i radców prawnych, czyli o wiele więcej niż wstępnie planowano. Ale projekt TRADATA wcale się nie kończy: do jego zakończenia (w listopadzie 2019 r.) pragniemy zorganizować seminaria w 20 różnych miastach w 7 różnych krajach i przeszkolić w sumie 630 europejskich adwokatów i radców prawnych. Seminaria to całodzienne wydarzenia organizowane na poziomie krajowym. Sesja poranna jest poświęcona europejskim przepisom prawa (głównie RODO). Sesja popołudniowa koncentruje się wokół krajowych przepisów prawa z zakresu ochrony danych. Darmowe materiały szkoleniowe są dostępne na stronie Europejskiej Fundacji Prawników pod linkiem: <http://elf-fae.eu/data-protection/>. TRADATA to jeden z 6 projektów europejskich, które otrzymały wsparcie finansowe od Unii Europejskiej w toku procedury zaproszenia do składania wniosków o wsparcie działań szkoleniowych z zakresu reformy dot. ochrony danych. Jest to jedyny projekt skierowany do adwokatów i radców prawnych.

NADCHODZĄCE WYDARZENIA

29/11/2018 r. Sesja plenarna CCBE – Lille

30/11/2018 r. Konferencja CCBE: Sztuczna inteligencja, ludzka sprawiedliwość – Lille